

Handvat voor het ontwerpen van: een les Godsdienst

Denkwerk

Het denkwerk voordat je je les concreet gaat invullen met inhoud en werkvormen is erg belangrijk. Je kan onmogelijk een goede les Godsdienst geven als je dit denkwerk niet verricht hebt.

Het **communicatiemodel** met **de 4 vragen** kan je helpen om dit denkwerk te doen.

Je denkwerk vooraf gebeurt in functie van de doelgerichtheid van je les. De doelgerichtheid van een les godsdienst is **levensbeschouwelijke en/of religieuze groei** van je leerlingen.

Toetsstenen die je hier kan gebruiken zijn:

- De vraag *“Is wat ik hier op tafel wil leggen om met mijn leerlingen over te communiceren een **levensvraag**?”*.
- Het **componentenschema** (*“Als ik het hierover heb met mijn leerlingen, werk ik dan aan één van de bouwstenen van levensbeschouwelijke groei?”*).

Les concreet invullen

- Zoek inspiratie in verschillende handleidingen, www.godsdienstonderwijs.be,...
- Zie didactisch model.
- Evalueren en bijsturen
- Je kan a.d.h.v. de **5 geboden** je les evalueren en waar nodig bijsturen.

In je achterhoofd

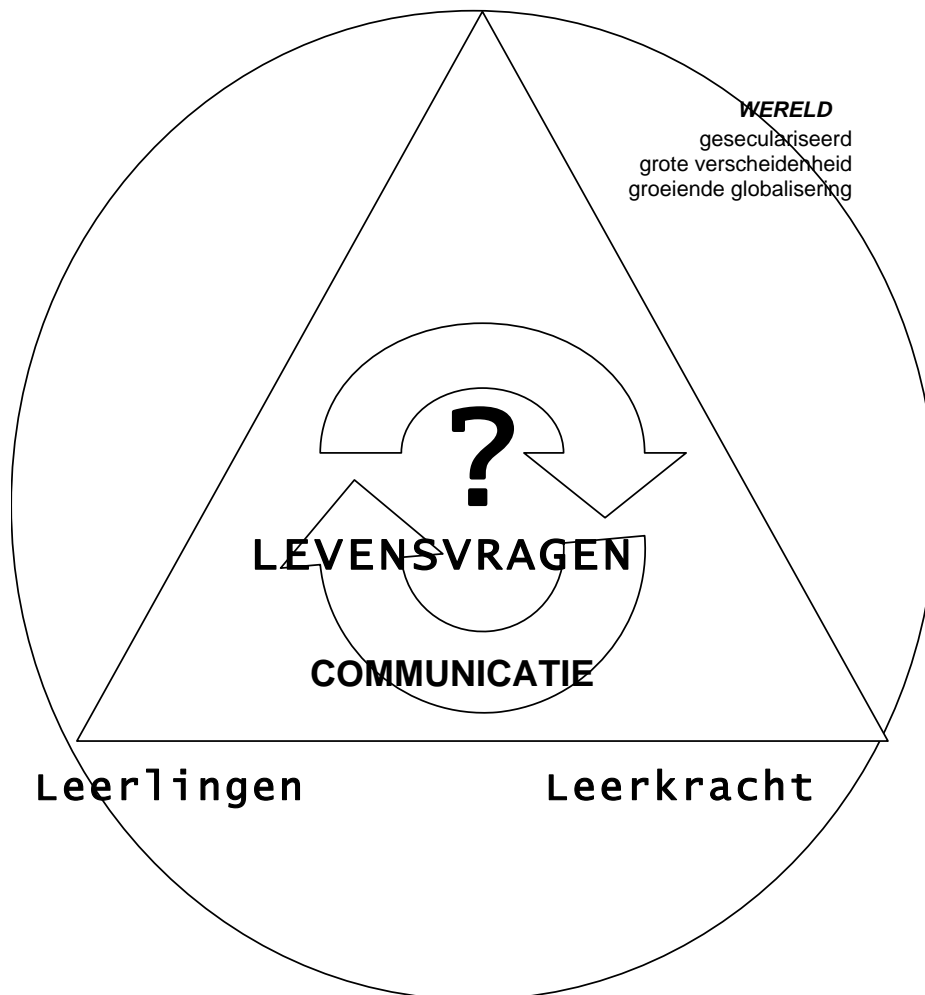
Niet doen:

- Zonder nadenken het materiaal dat voor je ligt (handboeken, ...) volgen
- Ervan uitgaan dat alle leerlingen in je klas christelijk zijn (= catechese geven)
- Moraliseren
- Bijbelse taal letterlijk gebruiken

Korte herhaling theorie rond de handvaten

Communicatiemodel

Rijkdom christelijk geloven
Wat betekent het Christendom voor mensen vandaag?

Vier vragen communicatiemodel

1. Wat betekent het onderwerp voor mij?
2. Wat betekent het onderwerp voor het christendom?
3. Wat leeft er rond het onderwerp in de actualiteit, maatschappij, andere godsdiensten,...?
4. Wat leeft er rond dit onderwerp bij mijn leerlingen? Wat wil ik graag dat de kinderen hierrond beleven, ontdekken, ervaren, inzien?

Omschrijving levensvragen

Drie kenmerken van levensvragen

1. Raken: het zijn vragen die je bezig houden en je (fundamenteel) raken
2. Verschillende antwoorden: er is geen eenduidig en universeel antwoord mogelijk (maar dat betekent niet dat alle antwoorden persoonlijk zijn!!).
3. Zin, grotere geheel: het zijn vragen die zoeken naar de uiteindelijke zin, het grotere geheel. Het gaat niet over kleine (praktische) aspecten van het bestaan.

Soorten levensvragen? Een poging om levensvragen in te delen in 6 groepen:

1. Wie ben ik? (Vragen over de aard/wezen van de mens)
2. Wie is de ander? (Vragen naar de relatie tussen mensen onderling)
3. Wat betekent de natuur voor mij? (Vragen naar de relatie van de mens met de natuur)
4. Wat betekent tijd voor mij? (Vragen naar de relatie van de mens met de tijd)
5. Waarom handel ik zo? (Vragen naar de aard van het menselijke handelen)
6. Wat is de zin van het lijden? (Vragen naar de zin van het lijden)

Componentenschema

SCHEMA Componenten van levensbeschouwelijke en religieuze groei		<i>Als we kinderen willen helpen groeien als mens, in het bijzonder in hun religieuze en godsdienstige ontwikkeling, zijn de volgende bouwstenen belangrijk:</i>
A. vanuit fundamentele bestaanscondities	A1 vertrouwen versus wantrouwen	<i>Een eerste voorwaarde om te kunnen groeien als mens is dat kinderen voldoende basisvertrouwen ontwikkelen. Dit omvat vertrouwen in de stabiliteit en de gerichtheid op het goede van de buitenwereld. Dit omvat ook vertrouwen in zichzelf en het geloof dat ze zelf invloed kunnen uitoefenen op de werkelijkheid.</i>
	A2 mogelijkheden versus beperkingen	<i>Een tweede voorwaarde om te kunnen groeien als mens, is dat kinderen blijven vertrouwen in de wereld en in zichzelf, én aanvaarden dat er grenzen en beperkingen zijn.</i>
B. in verbondenheid	B1 met zichzelf	<i>Menselijke groei is nauw verbonden met het vermogen om contact te maken met zichzelf. Daardoor kan een kind een positief en realistisch zelfbeeld vormen en komen tot verbondenheid met zichzelf. Dit opent de weg naar innerlijkheid.</i>
	B2 met anderen	<i>In verbondenheid met anderen kan een kind open bloeien. Heel wat vermogens kunnen tot ontwikkeling komen. Ook kan de zin groeien voor geloven als ontmoetingsgebeuren.</i>
	B3 met gemeenschappen	<i>In verbondenheid met gemeenschappen leert een kind zien dat het niet enkel als individu leeft naast anderen, maar ook met en dankzij anderen. Als persoon maakt het deel uit van kleinere en grotere gemeenschappen. Dit is een rijkdom, maar ook een opgave. Een kind kan open komen voor het gemeenschapskarakter van het geloven.</i>
	B4 met natuur en cultuur	<i>In verbondenheid met de natuur ziet een kind dat het als levend organisme deel uitmaakt van die natuur. Mensen zijn door hun bijzondere vermogens in staat om natuur om te vormen tot cultuur. Hier kan openheid groeien voor scheppingsgeloof.</i>

<p>C.</p> <p><i>groeien in gevoeligheid voor goed en kwaad</i></p>	<p><i>Het is voor de levensbeschouwelijke en religieuze groei van kinderen essentieel dat zij het onderscheid leren zien tussen goed en kwaad. Op basis daarvan kunnen kinderen ontdekken wat verantwoordelijkheid tegenover mensen en God inhoudt.</i></p>
<p>D.</p> <p><i>en open komen voor symboliek: geloofstaal, rituelen, vieringen.</i></p>	<p><i>Kinderen kunnen maar open komen voor het religieuze en het godsdienstige als zij ook leren denken en spreken in een 'geloofstaal'. Zo kunnen ze God op het spoor komen. Deze geloofstaal is moeilijk voorkinderen. Ze is symbolisch. Ze kunnen wel leren er op een zinvolle manier mee om te gaan. Rituelen en vieringen vormen hiervoor goede aanknopingsmunten.</i></p>

5 geboden van goed godsdienstonderwijs

1. Verken met de kinderen de levensbeschouwelijke dimensie van het leven (groei). Geen catechese! Hun levensvragen moeten aan bod komen.
2. Wek daarbij hun belangstelling voor elementen van christelijk geloven (traditie) (christelijk geloven als een mogelijkheid, uniek zingevingverhaal).
3. Geef de kinderen kansen om zelf actief te leren, te verkennen, na te denken, te ontdekken... (dus niet leerkrachtgestuurd waarbij kinderen 'ontvangen')
4. Maak verscheidenheid binnen en buiten de klas zichtbaar en relevant voor het groeien op levensbeschouwelijk vlak. (niet spreken over wij christenen)
5. Bied de kinderen ruimte om hun eigenheid als mens en gelovige te vinden, te uiten, te beleven, te vieren ook. (kansen bieden voor beleving, gebed, rituelen, vieren)